

Specijalizirani nacionalni sudovi

Ova stranica sadržava informacije o organizaciji specijaliziranih sudova u Portugalu.

Prvostupanjski sudovi (*Tribunais judiciais de 1.ª Instância*)

Prvostupanjski sudovi u pravilu su okružni sudovi (*tribunais de comarca*). Nadležni su za odlučivanje u predmetima o svim pitanjima koja nisu u nadležnosti drugih sudova. Okružni sudovi imaju opću i specijaliziranu nadležnost.

Okružni sudovi podijeljeni su u vijeća specijalizirane ili opće nadležnosti te lokalna vijeća. Pojedina vijeća nazvana su prema svojim nadležnostima i nazivu općine u kojoj se nalaze.

Mogu se uspostaviti sljedeća sudska vijeća specijalizirane nadležnosti:

središnje građansko vijeće (*Central cível*)

lokalno građansko vijeće (*Local cível*)

središnje kazneno vijeće (*Central criminal*)

lokalno kazneno vijeće (*Local criminal*)

lokalno vijeće za manja kaznena djela (*Local de pequena criminalidade*)

istražno kazneno vijeće (*Instrução criminal*)

obiteljsko i maloljetničko vijeće (*Família e menores*)

vijeće za radne odnose (*Trabalho*)

trgovačko vijeće (*Comércio*)

izvršno vijeće (*Execução*).

Sljedeći specijalizirani sudovi imaju širu mjesnu nadležnost:

sud za intelektualno vlasništvo (*Tribunal da propriedade intelectual*)

sud za tržišno natjecanje, regulaciju i nadzor (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*)

pomorski sud (*Tribunais Marítimos*)

sud za izvršenje kazni (*Tribunal de execução das penas*)

središnji istražni kazneni sud (*tribunal central de instrução criminal*).

Vijeća sa specijaliziranom nadležnošću

Sljedeća su vijeća posebno važna:

Središnje građansko vijeće

Ta su vijeća nadležna za:

odlučivanje u građanskim postupcima na temelju deklaratornih tužbi u skladu sa zajedničkim postupkom za vrijednosti iznad 50 000,00 EUR

obnašanje dužnosti, u okviru građanskih postupaka izvršenja za vrijednosti veće od 50 000,00 EUR, koje su propisane Zakonom o parničnom postupku i koje su povezane sa zemljopisnim područjima u kojima ne postoje nadležna vijeća ili sudovi

odlučivanje u hitnim postupcima za privremenu pravnu zaštitu o pitanjima koja pripadaju njihovoj nadležnosti

obnašanje drugih dužnosti koje su im dodijeljene zakonom.

Obiteljska i maloljetnička vijeća

Kad je riječ o pitanjima povezanim sa **građanskim statusom osoba i obitelji**, ti sudovi odlučuju u:

izvanparničnim postupcima između bračnih drugova

izvanparničnim postupcima u slučajevima izvanbračne zajednice ili između osoba koje žive u zajedničkom kućanstvu

postupcima povezanim sa rastavom osoba i razdvajanjem vlasništva te razvodom

postupcima radi proglašenja ništavosti ili poništaja građanskog braka

postupcima pokrenutima na temelju članka 1647. i članka 1648. stavka 2. Građanskog zakonika, koji je odobren Uredbom sa zakonskom snagom br. 47344 od 25. studenoga 1966.

postupcima za izvršenje obveze uzdržavanja između bračnih drugova i bivših bračnih drugova

drugim postupcima povezanim sa građanskim statusom osoba i obitelji.

Osim ovlasti u tom području, ta vijeća izvršavaju i ovlasti koje su zakonom dodijeljene sudovima u pogledu postupaka izrade popisa koji proizlaze iz rastave osoba i razdvajanja vlasništva, razvoda ili proglašenja ništavosti ili poništaja građanskog braka, te ovlasti u pogledu posebnih slučajeva razdvajanja vlasništva koji su obuhvaćeni odgovarajućim zakonima.

Kad je riječ o **maloljetnicima i odrasloj djeci** vijeća su nadležna za:

uspostavljanje skrbništva i upravljanje imovinom

imenovanje osobe koja će izvršavati pravne poslove u ime maloljetnika i imenovanje općeg skrbnika koji će izvan suda zastupati maloljetnika nad kojim ima roditeljsku odgovornost

odobranje posvojenja

uređivanje izvršenja roditeljske odgovornosti i odlučivanje u predmetima povezanim sa time

određivanje iznosa naknade za uzdržavanje maloljetnika i odrasle ili emancipirane djece iz članka 1880. Građanskog zakonika, koji je odobren Uredbom sa zakonskom snagom br. 47344 od 25. studenoga 1966., te odlučivanje u postupcima za izvršenje obveze uzdržavanja

izdavanje naloga za smještaj maloljetnika u udomiteljsku skrb do posvojenja

odlučivanje o smještaju s osobom koja je odabrana za posvojenje ili u ustanovu u cilju budućeg posvojenja, na temelju mjere za promicanje i zaštitu

uspostavljanje odnosa građanskog skrbništva (*apadrinhamento civil*) i opoziv takvih odluka

ovlaštenje pravnog zastupnika maloljetnika za obavljanje određenih radnji, potvrdu radnji koje su već izvršene bez ovlaštenja i organiziranje primitka donacija donošenjem odluka o plaćanju financijskog jamstva koje roditelji moraju vršiti u korist svoje maloljetne djece

određivanje potpune ili djelomične zabrane i uspostavljanje ograničenja za vršenje roditeljske odgovornosti, kako je utvrđeno člankom 1920. Građanskog zakonika, koji je odobren Uredbom sa zakonskom snagom br. 47344 od 25. studenoga 1966.

provedbu službenog utvrđivanja majčinstva i očinstva, odlučivanje u postupcima za osporavanje majčinstva i očinstva i istraživanje u pogledu majčinstva i očinstva

odlučivanje o imenu i prezimenu maloljetnika kada postoji neslaganje između roditelja.

Osim nadležnosti u tom području, ta su vijeća nadležna i za:

utvrđivanje visine naknade za skrbnika ili upravitelja imovinom u slučaju skrbništva odnosno upravljanja imovinom; održavanje rasprave i odlučivanje u slučajevima otpuštanja, ostavke ili uklanjanja skrbnika, upravitelja imovinom ili člana obiteljskog vijeća; zahtjeve za dostavljanje računa i njihovu ocjenu, odobravanje zamjene zakonske hipoteke i utvrđivanje povećanja i zamjene pruženog jamstva; imenovanje posebnog skrbnika za zastupanje maloljetnika izvan suda

imenovanje posebnog skrbnika koji će zastupati maloljetnika u svim postupcima povezanim sa skrbništvom

promjenu, opoziv i preispitivanje posvojenja; zahtjeve za dostavljanje računa posvojitelja i njihovu ocjenu te određivanje dijela prihoda koji se treba potrošiti na uzdržavanje posvojenika

odlučivanje o povećanju i zamjeni jamstva pruženog u korist maloljetne djece

zahtjeve za dostavljanje računa koje roditelji moraju podnijeti i njihovu ocjenu

odlučivanje o svim pitanjima povezanim s postupcima iz prethodnih točaka [od (a) do (m)].

Kad je riječ o **pitanjima skrbništva za potrebe obrazovanja i zaštite**, sudovi su nadležni za:

odlučivanje u postupcima za promicanje i zaštitu

primjenu mjera za promicanje i zaštitu te po potrebi praćenje njihove provedbe kad god je dijete ili mlada osoba u opasnosti i kada intervencija odbora za zaštitu nije primjenjiva

izvršavanje radnji iz područja nadležnosti koje su potrebne za istragu u pogledu skrbništva za potrebe obrazovanja

ocjenu činjenica koje se mogu kategorizirati kao kaznena djela na temelju zakona, koje počine maloljetnici u dobi od 12 do 16 godina, u cilju primjene mjera skrbništva

provedbu i preispitivanje mjera skrbništva

proglašavanje prekida ili ukidanja mjera skrbništva

odlučivanje o žalbama na odluke kojima se provode disciplinske mjere protiv maloljetnika za koje je izdan nalog za lišavanje slobode.

Vijeća za radne odnose

Ta vijeća u građanskopravnim i drugim postupcima odlučuju o pitanjima koja proizlaze iz odnosa poslodavaca i zaposlenika i drugih odnosa uspostavljenih s ciljem potpisivanja ugovora o radu, pitanjima povezanim s nesrećama na radu i profesionalnim bolestima, ugovorima koji su temeljem zakona usporedivi s ugovorima o radu i ugovorima o naukovanju i pripravništvu te o pitanjima povezanim s građanskim pitanjima koja se odnose na štrajkove.

Trgovačka vijeća

Ta vijeća odlučuju u:

postupcima u slučaju nesolventnosti i posebnim mjerama restrukturiranja

postupcima povezanim s izjavom o nepostojanju, ništavosti i povlačenju izjava o osnivanju i statuta društva

postupcima koji se odnose na ostvarenje prava društva

postupcima za obustavu ili poništavanje odluka društva

postupcima za sudsku likvidaciju društava

postupcima za likvidaciju društava osnovanih na temelju Statuta europskog društva

postupcima za likvidaciju holdinga

postupcima iz Zakonika o upisu trgovačkih društava u registar

postupcima za likvidaciju kreditnih institucija i finansijskih društava.

Ta su vijeća nadležna i za odlučivanje u slučajevima osporavanja naloga voditelja registara trgovačkih društava te osporavanja odluka voditelja registara u okviru upravnih postupaka koji se provode radi likvidacije društava.

Izvršna vijeća

Ta su vijeća nadležna za građanskopravne postupke izvršenja utvrđene Zakonom o parničnom postupku, osim kad je riječ o predmetima za koje su nadležni sud za intelektualno vlasništvo, sud za tržišno natjecanje, regulaciju i nadzor, pomorski sud, obiteljska i maloljetnička vijeća, vijeća za radne odnose i trgovačka vijeća. Izvršna vijeća nadležna su i za izvršavanje presuda donesenih u kaznenim postupcima koje se, u skladu s odredbama zakona o kaznenom postupku, ne smiju rješavati na građanskom sudu.

Sudovi šire mjesne nadležnosti

Sudovi za intelektualno vlasništvo

Ti sudovi odlučuju u predmetima koji se odnose na:

postupke u kojima je razlog za pokretanje postupka povezan s autorskim i povezanim pravima

postupke u kojima je razlog za pokretanje postupka povezan s industrijskim vlasništvom u bilo kojem obliku utvrđenom zakonom

postupke za proglašenje nevaljanosti ili ništavosti patenata, svjedodžbi o dodatnoj zaštiti, korisnih modela i topografija poluvodičkih proizvoda utvrđenih Zakonom o industrijskom vlasništvu (*Código da Propriedade Industrial*) i drugim primjenjivim zakonima, te zahtjeve za proglašenje nevaljanosti ili ništavosti prijave za registraciju crteža ili modela, žigova, logotipa, nagrada, oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla koji su predmet protuzahtjeva

žalbe protiv odluka Nacionalnog instituta za industrijsko vlasništvo (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P. – INPI, I. P.*) kojima se dodjeljuju ili uskraćuju sve vrste prava industrijskog vlasništva ili odluka o prijenosima, licencijama ili izjavama o zastarjelosti ili o svim drugim postupcima koji utječu na prava industrijskog vlasništva, mijenjaju ih ili ukidaju

žalbe i preispitivanja odluka ili bilo kojih drugih mjera koje se mogu zakonski osporiti, a koje donese Nacionalni institut za industrijsko vlasništvo u

predmetima koji se odnose na povrede i novčane kazne

postupke za donošenje deklaratorne presude u kojima je razlog za pokretanje postupka povezan s nazivima internetskih domena

žalbe na odluke Nacionalne zaklade za znanstvena istraživanja (*Fundação para a Computação Científica Nacional*), tijela nadležnog za registriranje,

odbijanje i obnovu naziva domene .pt

postupke u kojima je razlog za pokretanje postupka povezan s društvima i nazivima društava

žalbe na odluke Instituta za registre i javno bilježništvo (*Instituto dos Registos e do Notariado, I. P. – IRN, I. P.*) koje se odnose na prihvatljivost naziva

društava i trgovačkih naziva na temelju pravnog okvira Nacionalnog registra pravnih subjekata (*Registo Nacional de Pessoas Coletivas*)

postupke u kojima je razlog za pokretanje postupka povezan s nepoštenim tržišnim natjecanjem ili povredom poslovnih tajni povezanih s industrijskim vlasništvom

mjere za ishođenje i čuvanje dokaza te pružanje informacija kad je to potrebno za zaštitu prava intelektualnog vlasništva i autorskih prava.

Sud za tržišno natjecanje, regulaciju i nadzor

Među ostalim, taj sud odlučuje o pitanjima koja se odnose na preispitivanje i izvršavanje odluka, naloga i drugih mjera koje proizlaze iz slučajeva povreda koji se mogu pravno osporiti, kao i na žalbe na njih, a koje izdaju razna regulatorna tijela, posebno tijelo nadležno za tržišno natjecanje (*Autoridade da Concorrência*), Nacionalno tijelo za civilno zrakoplovstvo (*Autoridade Nacional da Aviação Civil*), Središnja banka Portugala (*Banco de Portugal*) i portugalska Komisija za tržište vrijednosnih papira (*Comissão do Mercado de Valores Mobiliários*).

Pomorski sudovi

Ti sudovi odlučuju u predmetima koji se odnose na:

nadoknadu štete koju su prouzročili ili pretrpjeli brodovi, brodice i ostala plovila ili koja je nastala zbog njihove pomorske uporabe u skladu s općim zakonskim uvjetima

ugovore za izgradnju, popravak, kupnju ili prodaju brodova, brodice i ostalih plovila, uz uvjet da su namijenjeni pomorskoj uporabi

ugovore o prijevozu morem ili ugovore o kombiniranom ili višedodalnom prijevozu

ugovore o prijevozu rijekama ili kanalima u okviru ograničenja utvrđenih u tablici br. 1 koja je priložena Općim propisima za luke (*Regulamento Geral das Capitánias*) odobrenima Uredbom sa zakonskom snagom br. 265/72 od 31. srpnja 1972.

ugovore za čarter ili najam morskih brodova, brodice i drugih plovila

ugovore o osiguranju brodova, brodice i drugih plovila namijenjenih pomorskoj uporabi te njihovih tereta

hipoteke i povlastice povezane s brodovima ili brodicama, uz kolaterale povezane s plovilima i njihovim teretima

posebne postupke koji se odnose na brodove, brodice i druga plovila i njihove terete

hitne postupke za privremenu pravnu zaštitu koji se odnose na brodove, brodice i druga plovila, njihove terete i pogonsko ulje te drugu imovinu koja pripada brodovima, brodicama i drugim plovilima, te za prethodne zahtjeve lučkoj kapetaniji za potporu u vanjskom kretanju predmeta na koje se odnose ti postupci

pitanja zajedničke ili posebne havarije, uključujući ona koja se odnose na druga plovila za pomorsku uporabu

pomoć i spašavanje na moru

ugovore za tegljenje i peljarenje

uklanjanje dijelova olupina

građansku odgovornost u odnosu na onečišćenje mora i drugih voda obuhvaćenih njihovom nadležnošću

uporabu, gubitak, pronalazak ili prisvajanje metoda ili opreme za ribolov ili prikupljanje morskih plodova, mekušaca i morskog raslinja, željeznih alata,

opreme, oružja, pribora i drugih predmeta za uporabu u plovidbi ili ribolovu te štetu koja se nanese ili pretrpi uslijed uporabe tih materijala

šteta nanesena imovini koja pripada javnom pomorskom dobru

vlasništvo i posjedovanje olupina plovila koje su nanesene na kopnu i predmeta ili postojećih ostataka koji potječu ili dolaze iz oceana i počivaju na morskom dnu ili podzemlju ili koji potječu iz kopnenih voda i postoje u njima, ako je to od pomorskog interesa

uhićenja

sva opća pitanja pomorskog trgovačkog prava

žalbe na odluke koje donese lučka kapetanija u slučajevima povreda pomorskog prava.

Sud za izvršenje kazni

Taj sud prati i nadzire izvršenje te donosi odluke o izmjeni, zamjeni i ukidanju kazne ili mjere lišavanja slobode utvrđene sudskom odlukom nakon izricanja kazne. Sud je nadležan za:

utvrđivanje izvršenja dodatne kazne deportacije, proglašenje završetka zatvorske kazne te utvrđivanje preuranjene provedbe dodatne kazne deportacije proglašenje završetka zatvorske kazne, kazne bez utvrđenog zakonskog vremenskog okvira (*pena relativamente indeterminada*) ili sigurnosne mjere povezane s internacijom

izdavanje naloga za uhićenje, pritvor i oslobađanje

izdavanje izjave o neispunjavanju obveza i naloga za zapljenu imovine povezanih s osuđenikom koji je svjesno izbjegao izvršavanje zatvorske kazne ili mjere lišavanja slobode, u potpunosti ili djelomično

odlučivanje o privremenom poništaju činjenica ili odluka koje su unesene u kaznenu evidenciju.

Središnji istražni kazneni sud

Taj sud provodi kaznene istrage, donosi osuđujuće presude i nadležan je za istragu ako se kazneno djelo dogodi u okruzima koji pripadaju različitim žalbenim sudovima (*Tribunais da Relação*) te kad god je riječ o sljedećim kaznenim djelima:

kaznena djela protiv mira i čovječnosti

kaznena djela terorističkih organizacija i terorizma

kaznena djela ugrožavanja sigurnosti države, uz iznimku kaznenih djela izborne prijevare

nezakonita trgovina opojnim drogama, psihotropnim tvarima i prekursorima za droge, osim u slučajevima izravne distribucije potrošačima, i zločinačkih

udruženja povezanih s nezakonitom trgovinom

pranje novca

korupcija, pronevjera te mito i korupcija

nesolventnost u zlonamjerne svrhe

nepravilnosti u postupanju financijski neovisnih organizacija iz javnog sektora

prijevara povezana s dodjelom ili zlouporabom bespovratnih sredstava, subvencija ili zajmova

ekonomska ili financijska kaznena djela počinjena organizirano, posebno uz uporabu informacijskih tehnologija

ekonomska ili financijska kaznena djela koja imaju međunarodni ili transnacionalni karakter.

Posljednji put ažurirano: 13/09/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.